

AVIZ

Referitor la proiectul Legii Bugetului de Stat pe anul 2000

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 din Legea 109/1997 avizează **FAVORABIL** cu următoarele propuneri și observații:

A. PROPUNERI

1. În legătură cu **art. 5 (1)** se propune **revizuirea Anexei nr. 4**, în vederea modificării și completării acesteia, prin:

- eliminarea actelor normative care nu mai sînt în vigoare în anul 2000 (ex.: Legea nr. 32/1991 ș.a.);
- includerea actelor normative aflate în vigoare și omise din varianta actuală a anexei (ex.: OUG nr. 6/2000, OUG nr. 17/2000 ș.a.);
- eliminarea tuturor expresiilor de natura "alte legi specifice care prevăd reglementări în domeniul ...", "alte legi specifice prin care se stabilesc impozite ...", "alte legi specifice desfășurării activității pentru care se stabilesc taxe"

Argumentare:

Anexa nr. 4 trebuie să fie clară, să conțină toate actele normative aplicabile în domeniul impunerii și colectării veniturilor bugetului de stat și bugetelor locale; enumerarea actelor normative trebuie să fie exhaustivă și neechivocă, deoarece contribuabilii au dreptul de a cunoaște lista integrală a reglementărilor ce le sînt aplicabile.

2. Eliminarea art. 10, deoarece ordonatorii principali de credite au nevoie de stabilitate, de cunoașterea din timp a fondurilor disponibile, pentru a-și elabora planurile de acțiune etc; posibilitatea de intervenție a Ministerului Finanțelor – ulterior repartizării pe trimestre și luni a fondurilor bugetare alocate fiecărui ordonator de credite -, perturbă execuția bugetară la nivelul tuturor ordonatorilor de credite (principali, secundari, terțiari).

3. Art. 16 (3) este neclar. Propunem **modificarea** textului acestuia, astfel:

"Decontările cheltuielilor de transport, cazare și a altor cheltuieli pentru membrii delegațiilor oficiale care îl însoțesc pe Președintele României în vizitele pe care le efectuează în străinătate (salariați ai Președinției României ori reprezentanți ai altor instituții, inclusiv ai mass-media), se înregistrează la titlul "Cheltuieli materiale și servicii", articolul "Alte cheltuieli". Președinția României recuperează toate cheltuielile respective, aferente membrilor delegației oficiale care nu sînt salariați ai Președinției, de la instituțiile reprezentate de aceștia."

Argumentare:

Austeritatea bugetară declarată pentru anul 2000 trebuie să se regăsească în politica fiecărui ordonator principal de credite, deoarece criteriul economicității în cheltuirea banului public se cuvine a fi respectat la nivelul tuturor instituțiilor care consumă fonduri din bugetul public. În consecință, instituțiile care trimit reprezentanți în asemenea delegații oficiale vor suporta cheltuielile de deplasare aferente.

4. Art. 26 (2): să se modifice, prin **eliminarea** ultimei părți a textului: **"... precum și cheltuielile ocazionate în anii 1998, 1999 și 2000 de stabilirea riscului de țară (rating) prin agențiile specializate."**

Argumentare:

Nu se includ în bugetul de stat cheltuielile de această natură, fiind acoperite de instituțiile care solicită aceste servicii. Oricum, cheltuielile anilor anteriori ar fi trebuit să afecteze bugetul acelor ani, pentru a nu se regăsi ca factor cu influență negativă asupra deficitului bugetar pe anul 2000.

5. Art. 26 (5): **completarea** textului, în partea finală, astfel: **"... finele fiecărui an. Lista conținînd anii la care se face referire mai sus și nivelul deficitului bugetului de stat aferent fiecăruia, este redată în anexa nr. ... la prezenta."**

Argumentare:

Nivelurile respectivelor deficite se cunosc în acest moment și trebuie să fie precizate în legea bugetului de stat pe anul 2000, pentru a se putea analiza impactul acestora asupra asigurării țintei de deficit bugetar pe care Guvernul României și-a propus-o pentru anul 2000.

6. Alineatele 1 și 2 ale art. 27 să fie modificate după cum urmează:

Art. 27 (1)

"Regiile autonome, societățile și companiile naționale, institutele naționale de cercetare dezvoltare și celelalte societăți comerciale pot efectua, anual, în limita unei cote de **până la 2,5%** aplicată asupra fondului de salarii realizat anual, cheltuieli pentru satisfacerea unor necesități sociale, culturale și sportive pentru salariații proprii și pentru membrii de familie ai acestora, care sunt deductibile la calculul profitului impozabil, cum ar fi:

- funcționarea și administrarea de grădinițe, creșe, dispensare, cabinete medicale, cantine, baze sportive, cluburi, biblioteci, cămine de nefamiliști, școli aflate sub patronaj, etc;
- servicii de sănătate acordate în cazul bolilor profesionale și al accidentelor de muncă până la internarea într-o unitate sanitară, acordarea de ajutoare în situația pierderilor însemnate în gospodăriile proprii ca urmare a calamităților, **pentru acoperirea unei părți din cheltuieli în cazul unor boli grave sau incurabile, precum și ajutoare pentru deces;**
- acoperirea unei părți din cheltuielile ocazionate de procurarea unor daruri pentru copii salariaților, acoperirea parțială a costului transportului la și de la locul de muncă al salariaților, suportarea parțială a costului biletelor de tratament sau de odihnă, inclusiv al transportului, etc.”

Art. 27 (2)

“Modul de utilizare a sumelor prevăzute la alin. (1) se stabilește prin negocieri acolo unde există obligativitatea negocierii contractelor colective de muncă.”

7. Art. 28 (1) să fie **modificat și completat**, după cum urmează: “Bugetele de venituri și cheltuieli pe anul 2000 ale regiilor autonome ..., vor fi **fundamentate și întocmite pe baza unui set de indicatori economico-financiar stabiliți, în termen de ..., prin hotărâre de Guvern, care se publică, integral, în Monitorul Oficial al României. Setul de indicatori va conține, pe lângă cei comuni, și indicatorii specifici fiecărei instituții, iar unul dintre indicatori va fi situația restanțelor la bugetul de stat consolidat.**”

Argumentare:

Pentru asigurarea respectării – la elaborarea BVC-urilor agenților economici din categoria celor vizați de alin. (1) al art. 28 - a unor criterii de eficiență minimale, compatibile cu obiectivele generale ale politicii Guvernului României din fiecare an, este nevoie ca setul de indicatori să nu fie lăsat la discreția ministerelor coordonatoare, ci să fie stabilit în mod unitar de Guvern, cu avizul organelor competente (Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale etc.).

De asemenea, considerăm că BVC-urile instituțiilor vizate de alin. (1) al art. 28 trebuie să fie aprobate, în principiu, anterior definitivării, de către Guvern, a proiectului legii bugetului de stat. Aceasta deoarece cifrele înscrise în respectivele BVC-uri trebuie să fie avute în vedere la fundamentarea capitolului de venituri, respectiv de cheltuieli aferente din bugetul de stat.

Art. 28 încalcă dreptul la negociere, procedând la stabilirea fondului de salarii pentru acest an la nivelul trimestrului IV al anului 1999. Legea salarizării 14/1991 prevede că salariile se stabilesc prin negociere colectivă, excepție făcând bugetarii, regiile autonome cu specific deosebit și salariile conducătorilor societăților comerciale și regiilor autonome. Suntem de acord cu prevederea conform căreia salariul trebuie corelat cu productivitatea, cu singura observație că **salariul avut în vedere pentru această corelație trebuie să fie salariul real.**

8. Art. 57. (2): se va **completa**, astfel: “ Asigurarea resurselor necesare ... destinate activității trezoreriei statului, inclusiv a celorlalte activități **ale trezoreriei statului, ...**”

Argumentare:

Textul în forma actuală este ambiguu, putînd da naștere la confuzii și la includerea unor cheltuieli care nu sînt proprii trezoreriei statului.

9. Eliminarea art. 59 (3), deoarece veniturile suplimentare respective trebuie să rămînă la bugetul de stat, pe anul 2000.

Argumentare:

În anul 2000 Guvernul a introdus o serie de componente ale reformei fiscale ce vor avea și influență negativă asupra veniturilor colectate la bugetul de stat (ex.:impozitul pe venit, reglementat prin OG nr. 73/1999; noua reglementare privind TVA – OUG nr. 17/15.03.2000). În aceste condiții, este necesar să fie făcute eforturi de către toate instituțiile, în sensul utilizării tuturor acelor instrumente de fiscalitate care sînt deja implementate și permit colectarea de venituri suplimentare pentru acoperirea cheltuielilor prioritare ale bugetului de stat. În consecință, utilizarea acestor fonduri suplimentare să fie stabilită în mod centralizat, și nu doar de ordonatorul principal de credite care este titularul lor.

10. Modificarea Art. 64 (1): după cum urmează:

"Sunt deductibile la calculul profitului impozabil cheltuielile corespunzătoare tichetelor de masă repartizate de către unitățile emitente autorizate potrivit Legii privind acordarea tichetelor de masă nr. 142/1998 și acordate de către angajator, în limita valorii nominale prevăzute de lege, unui număr maxim de **350.000 de salariați în semestrul I și 500.000 de salariați în semestrul II**. În anul 2000 nu se vor elibera tichete de masă salariaților din instituțiile publice **finanțate exclusiv din venituri bugetare.**"

Argumentare:

Instituțiile publice care au venituri extrabugetare să nu fie excluse din categoria celor care pot beneficia de prevederile legii privind acordarea tichetelor de masă.

11. Referitor la anexele care conțin venituri, respectiv cheltuieli ale bugetului de stat propunem să fie **eliminate** pozițiile (exprimările) de genul celor de mai jos: "Alte ... (categoria de venituri)"; "Alte cheltuieli ... ". Aceste prevederi sînt creatoare de posibile confuzii și abuzuri.

Argumentare:

Necesitatea respectării rigorilor privind întocmirea bugetului de stat, și anume: asigurarea transparenței sumelor incluse, atît din punct de vedere al veniturilor, cît și – mai ales – al cheltuielilor prevăzute în buget. Este necesară asigurarea condițiilor de monitorizare/control al respectării, de către fiecare ordonator principal de credite, a principiilor de legalitate și economicitate în execuția bugetară.

B. OBSERVAȚII

1. Prezentul proiect încalcă atât dispozițiile prevăzute în Constituție (art. 134 ali. 2 lit. c), cât și pe cele prevăzute în Legea nr. 142/1998 privind acordarea tichetelor de masă prin contingentarea numărului de tichete prevăzute pentru anul 2000, creându-se astfel discriminări în rândul salariaților; Legea nr. 84/1995 a învățământului republicată (art. 170), precum și în OG 8/1997 privind stimularea cercetării – dezvoltării și inovării, aprobată și modificată prin legea 95/1998, prin nealocarea fondurilor în cuantumul prevăzut de lege pentru sectoarele învățământ și cercetare; Legea 100/1998 privind asistența de sănătate publică, prin caracterul insuficient al sumelor prevăzute pentru finanțarea programelor naționale de sănătate aflate în gestiunea Ministerului Sănătății;
2. Se constată o scădere drastică a fondurilor alocate cercetării tehnologice aplicative gestionate de către Agenția Națională pentru Știință, Tehnologie și Inovare până la 0,117% din Produsul Intern Brut;
3. Se prevede o limitare nejustificată a fondului de salarii la institutele naționale de cercetare – dezvoltare care își finanțează activitatea pe bază de contracte economice; această limitare poate fi valabilă cel mult atunci când institutele înregistrează pierderi sau beneficiază de subvenții de la bugetul de stat;
4. Programul de reformă în domeniul economic și social este grav afectat întrucât sumele alocate Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Ministerului Industriei și Comerțului sunt insuficiente;

Astfel, în programul de reformă în domeniul pensiilor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale trebuie să pună în aplicare Legea sistemului public de pensii. Una dintre măsurile prevăzute pentru punerea în aplicare a acestei legi este recorelarea pensiilor de asigurări sociale, costurile estimate fiind de 7 000 miliarde lei. Suma alocată însă prin bugetul de asigurări sociale pentru aplicarea măsurii este de numai 2 000 miliarde lei.

De asemenea, programele Ministerului Industriei și Comerțului de restructurare a companiilor naționale din domeniul utilităților publice nu pot fi continuate pe parcursul anului 2000 datorită insuficienței fondurilor alocate prin proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2000;

5. Sumele alocate prin prezentul proiect pentru cheltuielile de personal în sectorul bugetar sunt insuficiente ceea ce presupune o restructurare masivă cu efecte directe asupra fondului de șomaj;
6. Se propune ca în anul 2000 să se reducă achiziționarea de autoturisme, birotică, sedii și clădiri pentru administrația publică, banii urmând a fi direcționați către protecție socială.
7. Analizând **alocarea investițiilor** pe domenii, ponderea cea mai ridicată revine **autorităților publice** – 13,08%, urmată de transporturi – 12,81%, industrie – 12,69% și mediu și ape – 11,5%. Această orientare investițională nu este în concordanță cu **politica de reducere a consumului guvernamental neproductiv**.

CONSILIUL ECONOMIC
ROMÂNIA
PRESEDINTE CES
* Norica NICOLAI